

آبونه شرائطی : هریر ایچون
سنه لکی (۲۷۵) آلتی آیلنی
(۱۵۰) ممالک اجنبیه ایچون
سنه لکی ۳۲۵ غروشدور.

نسخه سی ۵ غروشدور .
ایکی نسخه برآراده
(۱۰) غروشدور
سنه لکی ۵۲ عددور .

اداره خانه : باب عالی جاده سنده
رشید افندی خائنده

اخطارات
آبونه بدلی پشیندر .

مسلكه موافق آثار مع المنونیه
قبول اولنور . درج ایدلهین
یازیلر اعاده اولنماز .

والله یهدی من یشاءالی صراط مستقیم

باش محرر
محمد عاكف

صاحب و مدیر
اشرف ادیب

اتبعون اهدکم سبیل الرشاد

الکشاف

آدرهس تبدیلنده آریجه
۵ غروش کوندربلملیدر .

مکتوبلرک امضاری واضح
واوقوناقلی اولسی و آبونه
سره نوسروسی محتوی
بولونسی لازمدر

ممالک اجنبیه ایچون آبونه
اولانلرک آدرسلرینک
فرانسزجه یازلسی رجا اولنور .

یاده کوندردلیکی زمان نهیه
داثر اولدینی بیلدیرلسی
رجا اولنور

* پنجشنبه *

۱۴ ربیع الاول ۱۳۴۲

عدد ۵۷۲ - ۵۷۱

۲۵ تشرین اول ۱۳۳۹

جلد ۲۲

محکمہ شرعیہ لر قابو رسی ؟

یہی حاضر لائقہ اولان تشکیلات اساسیہ قانونیہ و محاکم شرعیہ نک ملغاس اولدیفنه دائر بر ماده بولوندیغنی جرائد یومیہ نک بوتون مخبرلری انقره دن غزته لرینه بیلدیرمش ، بونک اوزرینه بزدہ اولکی نسخہ مزده بونک معاسز برشی اولدیفندن بحث ایتمشدک . اقشام غزته سی ایسه و تجدد و اصلاحات اماره لر ، دییه یازدیغنی بر مقاله ده : « بوتعدیلات میاننده خلق فرقه سی داخلی تجدد و اصلاحات نامه نک مهم مقررات اتخاذ ایدیور . بو قرارلردن نمون اولماق قابل دکلدر . بونلر آرسنده اک شایان تشکر اولان تجدد ، محاکم شرعیہ نک لغویدر . دولنک حق قضایی توحید ایدیلیدر . دیمشدی . بالآخره انقره دن چکیلن تلغرافلرده محاکم شرعیہ نک الغایدییه جکی ، یالکزاسمنک دیکشدریلهرک (احوال شخصیه محکمہ سی) دینه جکی ، حق وظیفه سنک توسیع ایدیلهرک غیرمسلملرکده احوال شخصیه لرینی رؤیت ایدہ جکی بیلدیریلدی . عدلیہ وکیلی سید بکک بر غزته مخبرینه وقوع بولان ایضاحاتی ده بونی تأیید ایتدی .

دیمک که محکمہ شرعیہ لرک رؤیت ایتمکده اولدقلری ایشلرله مشغول اوله جق بر محکمہ بولونه جق ، اما اسمی (محکمہ شرعیہ) اولمایه جق ا عجباً بو (شرعیہ) کلمه سنک قباحتی نه درکه عدلیہ وکالتی بونک مؤسسات عدلیہ میاننده قالماسی مناسب کورمیور ؟ مادام که اوایشلرله اشتغال ایدہ جک آری بر محکمہ بولونه جق ، او حالده بونک آدی اسکیمی کی (محکمہ شرعیہ) قالسه نه اولور ؟

محاکم شرعیہ یی باب مشیختدن آلیرکن توحید قضایی ایلری سورمشلر دی . حال بو که اووقت مقصدک محاکم شرعیہ یی بوسوتون قالدیرمق اولدیغنی ، بر کره مشیخت ایله علاقه سی کسدکن صوکره کونک برنده اسمعی دیکشدریمک بک او قدر کوچ برشی اولمادیغنی ده اوزمان سویله ینلر واردی ، حق مرحوم محمود اسعد اقدی بو خصوصده فکری صورانلر دیوردی که : — محکمہ شرعیہ نک مشیخته ، یاخود عدلیہ یه مر بوطیتی او قدر حائر اهمیت دکلدر . یالکز بو خصوصده نظر دقتہ آله جق جهت و حسن نیت ، مسئله سیدر . لکن بن قورقارم که ایلریده محاکم شرعیہ نک الغاسی ایچون بو بر خطوة ابتدایه اولماسون .

شیمدیکی عدلیہ وکیلی سید بک محاکم شرعیہ نک مشیختدن علاقه سی کسمک خصوصنده جو فیه مشغول اولدیغنی ایچون احتمال که مرحوم محمود اسعد اقدینک بو سوزلرینی ده ایشیتمشدر . سید بک محاکم شرعیہ نک عدلیہ یه کجیمی ایچون ابدال مساعی ایدیورکن ضیا کونک آلب بک ده طنین غزته سنده توحید قضائیه لرینی سرد ایدیور ، دیگر طرفدن ده :

کجیمکسزین تماماً اورته دن قالدیریله جقدر : شیمدی امام تعیینندن باشقه برایشی قالمادی . مدرسه لر قاباندیغنی ایچون بوندن صوکره اماملرده یتیمه میه جکدر . بناء علیه هیچ لزومی قالمایه جقدر . شیمدیدن امامسز قالان بک جوق محللر ، کویلر واردر . مسلمان خلقت جنازه لری اورته ده قالمقده در .

بولشه ویکلر ، کندی آدمیلردن اولان تانار قومونیسق (عبده عصق) یی علما قونفره سنه کوندردیلر . بو بولشه ویک تانار ، علما قونفره سنی نفوذی آلتنده طومش و بولشه ویکلرک آمالنه مغسار بر حرکت کوسترمسینه میدان ویرمه مکله مکلف بولونمشدر .

شیمدی روس بولشه ویکلری ، کنج بولشه ویک تانارلری واسطه سیله یکی براملا میدانه چیقاردیلر . بوندن مقصوده قرآنی اوقویه مامقدر . حقیقه قرآن املاسی یابانچی کلمکده در . ذاتاً دین تدریساتی ممنوع اولدیغنی جهته بر زمان صوکره جوقلر قرآنی هیچ طانیه مایه جق بر حاله کله جکلدر . صوکره بولشه ویکلر جاملردن ویرکی آلورلر . بوراسنی علی العاده بر تجارتخانه کی عد ایدیورلر . اوراده بر طاقم آدمیلر طوپلانایورلر ، ولوکه معنوی اولسون بر منعت تأمینی ایچون چالیشیورلر ؛ او حالده دولته برویرکی ویرملری لازم کلیر ، دییورلر . حق جاملرک ویرکیسی اولرک ، تجارتخانه لرک ویرکیسندن زیاده در .

بو ویرکوی یالکز جاملردن دکل ، کلیسالدن ده آلورلردی . لکن شیمدی کلیسالی قابانقده اولدقلری ایچون ویرکو آله جق کلیسا قالمایور . بر مملکتده اون کلیسا وارسه بونک طقوزینی قابایورلر ، حکومت دائره سی ، ده بو ، انبار ، یاخود تجارتخانه یاییورلر . پاپاسلری قوغیورلر . حضرت عیسانک و حضرت مریمک رملرینی چیکنه بورلر ، درلو درلو حقارتلرده بولونیورلر . صوکره قوغدقلری پاپاسلرک یرینه بولشه ویک پاپاسلر کتیریورلر . بو بولشه ویک پاپاسلرینک دیندن زیاده دینسزلک ایچون چالیشمه جقلری طبعیدر . اسکی آینلرک یرینه شیمدی یکی بولشه ویک آینلری یاییور .

بولشه ویکلرک دینه قارشى آلدقلری بو وضعیت ، بالطبع خلق اوزرنده جوق فنا تأثیر اجرا ایتدی ، بویوک بر عکس العمل حصوله کتیردی . شایان حیرتدر ، بو قدر تضییقانه معروض قالان دین حسلری ضعیفلایه جق یرده بالعکس قوت بولیور . شیمدی یالکز خلق دکل ، منور قسمده دیندار اولیور .

ایشته بو صورته گرک خرسنایان کرک مسلمان خلق بولشه ویک حکومتی ایله مجادلده بولونیور . مسلمان خلقت اضطرابی دهسا بویوکدرم زیرا هم روس بولشه ویکلرینک ، هم ده تانار بولشه ویکلرینک تضییقانه معروض قالمقده در .

اسلام قونفره سی

تونس علما و مجاهدین عبد العزیز الثعالی اقدی نك توحید افکار
مخبرینہ وقوع بولان ملاقاتندہ بر اسلام قونفرہ سندن بحث ایتدکریخی
کوردك . مشارالیه دیورک :

«تونس بوکون استقلال روحیله مشوعدر . اسلام عالمک افطار سائرہ سنده ده .
بی روح منجیدر . بو معظم قوت کشیدنی اداره ایدمك . حقیق بر
حکمدار بولاجق اولورسه فوق العاده استفادہ ایدر . فی الواقع بو حقیق علمدارك
رهبرکنی تأمین ایدمك بو معظم قوتی اداره واعلا ایتك زمانی کلسدر .
بونك ایچون بوتون اقوام اسلامیة نك یکدیگریله آکلاشمه لری ، یکدیگریک
بوتون فصاحت واحوالندن حقیقه خبردر اوله لری یکدیگریک تشکیلات ،
فصالت واحوال اجتماعی لری بحق اوکر نه لری انتاج ایدمك اسلامی بر
قونفره نك تحدی لازمدر . بویه بر قونفره عقد اجتماع ایدر واحوال عمومی
اسلامیه بی تدقیق ایدرده هیچ اولمازسه مطبوعات یومیه نك مسلمانلره ویرمک
تربیه سیاسیة نك اساسلری تثبیت ایدرسه استحصال اولوناچق نتایجی تصور
ایدہ بیلیرسکز ! طبیعی بو قونفره نك اک طبیعی محل اجتماعی استانبولدر .
فقط قونفره نك استانبولده عقد اجتماع ایتمسی مانعیه اوغرارسه ، سزه تأمین
ایدرمک بو قونفره بهمه مال عقد اجتماع ایدمك ، استانبولده اولمازسه اسویجمرده ،
اوراده اولمازسه آمریقادہ ، الحاصل کره ارضک بر نقطه سنده طویلاناچق ومسائل
اسلامیه بی تدقیق ایدمك استانبولده تعقیب اولوناچق استقامتی تعیین ایدمکدر .
سبیل الرشاد ، بویه بر قونفره نك عقد اولونمسی لزومی کرک
قسطمونیه ، کرک آنقرمده نشر اولوندیغی صرہ لردہ ، ایلری سورمشدی .
بر آرہلق ، بویه قونفره نك التقادیری حکومتده ترویج ایتمش وبعض
تشبثات ابتدائیہ ده بولونولمشدی . او صیرمده سقاریا حربنک باشلامسی
اوزرینه بو تشبث ایلری کوتورولمه دی .

بو کون له الحمد مملکت خارجی دشمنلرندن قورتولمش وصلحی
عقد ایتمشدر . آرتق بر اسلام قونفره نك عقیدینه مانع قالامشدر .
مسلمانلرک تعارفی تأمین یولنده ابدال غیرت ایتمسی اقتضا ایدیور .
مسلمانلر آرہ سنده تعارفی ، مسلمانلرک یکدیگریک احوالندن خبردار
اولماسی تأمین وبو صورتله آرہده کی جایگیر روابط اخوت ومحبتی
تحکیم ایتک اساسی حکومتیزک قبول ایتدیکی اساسلردندر . تورکیا
بویوک ملت مجلسی ، شرعیہ وکالتندہ بر اسلام آقاده میسنی «تالیفات
وندقیقات اسلامیة» هیئت علمیہ سی نامیلہ تأسیس ایتدیکی زمان معالی
وحقائق اسلامیة نك نشر وتعمیمی ، مسلمانلر آرہ سنده تعارفی تأمین
ایتک یولنده احضار اولونان اسباب موجب بی قبول ایتدیکی کی تدقیقات
وتالیفات اسلامیة هیئتک وظائفی تعداد ایدن مواد آرہ سنده ده بو
اساساتی تصدیق ایتمشدی . بناء علیه مسائل اساسیة اسلامیة بی تدقیق ،
اسلام عالمک احوالی تحقیق ایتک ایچون بر اسلام قونفره نك عقدی
مسئله سیله مشغول اولاجق ، بو قونفره نك عقیدنی تأمین ایدمك بر
مؤسسہ دینیہ من موجوددر .

بر دولت که حقوقی کندی طوغورماز
قانونه «کوکدن ایتمش ، دکیشمه من .» دیر ،
او ، اصلا بر دولت دکل ، مستقل طورماز ،
دکیشمه من بر وارانی طاشیهماز !
حاکم اولان ملت میدر ، مشیخت میدر ؟
ملی مجلس : مبعوثانعی ؟ باب فتوایی ؟
هپ اسکیدر تقریع ، قضا ، محکمه ، اعلام ،
دولت دینه قانون پاپار ، دینسه دولته ...
صاریقیلیر مأمور اولور .. فسلیلر امام :
دولت بکنزر مشیخته ، دین حکومت !

کی منظومه لری الدن اله دولاشدیر یلیوردی . نه غربیدر که بوکون
محاکم شرعیہ نك ، یاخود اسمنک قالدیر برلمی فکرلری یته بوذاتلر
طرفدن اورته به آتیلیور . یکی تشکیلات اساسیه پروژہ سی ضیا کونک الب
بکله آغا اوغلی یازدقاری ایچون (محاکم شرعیہ نك ملغا اولدیغی) قیدی ده
علاوه ایتدی ایهال ایتمه مشلردر . عدلیه وکیلی ایتمه محاکم شرعیہ وظائفک
قاله جغنی ، یالکنز (شرعیہ) کله سنک قالدیر یله جغنی سونک ضرریتله هم
افکاری تعلیم ، هم ده مقصدی تأمین ایتک ایستهمس اولس لر کر کدر .
صوکره غیر مسلملرک احوال شخصیه لری ده بو محکمه لردہ رؤیت
اولونه جغنی وکیلک افاده بویورمشلردی . عجا بو غیر مسلملرک
احوال شخصیه لری احکام اسلامیة به کورده می جاری اولاجق ، یوقسه
غیر مسلملرک منسوب اولدقاری دینک ایجاباتنه کورده می ؟ بر مسلمان
حاکمی بوراده تورات وانجیلک احکامنه کورده حکم ایدہ بیلرمی ؟ اکر
حکم ایدمك اولورسه (ومن لم یحکم بما انزل الله ..) اید کریمه سی
نه صورتله تأویل ایتک لازم کله جکدر ؟ بالطبع حقوق عالمه فارنامه سنک
مذا کره سی انساننده بو جهتلردہ دوشونوله جکدر .

§ صوکره آغا اوغلی احمد بک ابیه ضیا کونک الب بک حاضر لامش
اولدقله ، تشکیلات اساسیه پروژہ سی بو هفتم وطن غریبه سی نشر
ایتدی . بویوک ملت مجلسک سید حقاری میاند (احکام شرعیہ نك
تفئذ و اجراسی) صلاحیتی هیچ ذکر اولونما مل . عجا بو وظیفه بی
کیم ایضا ایدمکدر ؟ یوقسه آغا اوغلی ابیه ضیا کونک الب بکر ،
احکام شرعیہ نك تفئذ و اجراسی آرہ ختانه ایرمشدر ، می دیمک
ایسته یورلر ؟ بالطبع قانونک مذا کره سی انسانده بو جهتلردہ آکلاسیله جکدر .
آغا اوغلی احمد بک تشکیلات اساسیه قانوننمده حاکمیت بلا قید و شرط
ملتشکدر ، ماده سی ایله «احکام شرعیہ نك مذ و اجراسی مجلسه
عائددر .» ماده سی آرہ سنده تناقض اولدیغی قانما سوبلیوردی .
هم ملتک حاکمیتی بلا قید و شرطدر دیور . هم ده محاکمی احکام
شرعیہ بی تفئذ و اجرا ایله مکلف طوبیوردر . بو «سبیل اولور» ،
دیوردی . آکلاسیلان اونک ایچون برنجی مای ابقا ایدر ایکنجیسی
ایتمش . باقم دهانه لر کورده جکدر !